

Türk KBB ve BBC Derneği Onur ve Etik Kurulu 15 Mayıs 2011 tarihinde Edirne’de Dr. Nuri Özgirgin, Dr. Ferhan Öz, Dr. Necdet Ardiç ve Dr. Cem Uzun’un katılımı ile toplandı. Dr. Levent Olgun kongre nedeniyle yurtdışında olduğu için toplantıya katılamadı.

Toplantı aşağıda belirtilen gündem doğrultusunda yapıldı.

Gündem:

- 1-“Bilimsel Toplantı Organizasyonlarında Uyulması Gereken Temel Etik Kurallar” çalışmasının son durumunu görüşülmesi,
- 2-Bilim ve Yayın Etiği çalışması ikinci oturumu: "İntihal" ve
- 3-Performans sisteminin getirdiği etik sıkıntıların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin üretilmesi.

Gündemin 1. maddesi uyarınca, daha önce kurulumuzun hazırladığı ve 18 Mart 2011’de Adana’da yapılan Danışma Kurulu Toplantısında yapılan değerlendirmeler doğrultusunda “Bilimsel Toplantı Organizasyonlarında Uyulması Gereken Temel Etik Kurallar” çalışmasının 3. ve 12. maddeleri üzerinde görüşüldü. 3. madde ekteki “kurallar” dosyasının son halinde belirtildiği üzere “Ülkenin ekonomik koşulları dikkate alınarak ulusal kongre kayıt ve konaklama ücretleri belirlenmeli ve yapılacak ulusal toplantılarda ulusal kongre kayıt ve konaklama ücretleri ölçüt alınmalıdır” şeklinde yeniden düzenlendi. 12. madde ise aynı hali ile korundu.

Ayrıca “kurallar” listesine, daha önce üzerinde görüşülen ve sözlü olarak oybirliği ile karara varılan aşağıdaki madde de son kural (20. madde) olarak eklendi. Bu maddenin devamına da uygulamada (sunum slaytları, yazılı ve sözlü her türlü bildiri, panel, konferans vs içinde bildirilmek üzere) yapılması istenen “beyan formu” eklendi.

Buna göre 20. madde:

“Toplantılarda yapılacak her türlü sunumda (poster, bildiri, konferans, panel, eğitici, vs) sunumu yapan kişi aşağıdaki beyan formatı doğrultusunda bildirimde bulunmalıdır.”

BEYAN (... kongresi/toplantısı)

Yapacağım sunumla ilgili hiçbir maddi ilişkim yoktur.

VEYA

Aşağıda belirttiğim kişi ve kurumlarla maddi ilişkim vardır.

Son bir yıl içinde;

Danışmanlık yaptığı ticari kurum:

Burs/araştırma projesi desteği sağlayan ticari kurum:

Honoraria (şerefiye ücreti) veren ticari kurum:

Çalıştığı ticari kurum:

- Bu nedenle ilgili kuruluşa ait endikasyon dışı veya deneysel hiçbir veriyi sunmayacağım.

VEYA

- Bu nedenle ilgili kuruluşa ait endikasyon dışı veya deneysel verileri sunacağım.

“Bilimsel Toplantı Organizasyonlarında Uyulması Gereken Temel Etik Kurallar” çalışmamızın bu son halinin Yönetim Kurulu’na iletilmesi kararlaştırıldı.

Toplantının 2. gündem maddesi doğrultusunda Yayın Etiğinde “İntihal” konusu ele alındı. Bir önceki toplantıda alınan kararlar doğrultusunda konunun uzmanı Dr. Berna Arda tarafından kurulumuza çalışma kılavuzu olarak önerilen “ÜAK Etik Komitesi Yayın Etiği Tanımları; Etiğe Aykırı Davranışlar” adlı belgenin aynı hali ile Derneğimizin web sayfasına konarak, üyelerimize duyurulmasının yararlı olacağı benimsendi. Bu belgenin ilk maddesi olan ve bugünkü gündem maddesini oluşturan “İntihal (aşırma)” tanımı belgede yapıldığı gibi aynen benimsendi. Bununla beraber, tartışmalı bazı noktalar ve yakın vadede öngörülen sıkıntılar nedeniyle acilen bu tanımın daha da ayrıntılı olarak yapılmasını sağlayacak, “İntihal” üzerine ülke düzeyinde geniş katılımlı bir konsensüs toplantısının yapılması ve bunun bir milat oluşturması gerekliliği şu tespitler doğrultusunda belirlendi:

Yayın Etiği dinamik bir konudur ve sürekli gelişmektedir. Maalesef hala bu konuda ülkemizde yeterli bilinçlenme olmadığı inancındayız. Örneğin bir makalede yapılacak 8 ardışık kelime alıntısı, alıntı yapılan yere kaynak gösterilse dahi intihal kapsamında değerlendirilebilir. İntihalin tespiti konusunda uluslararası çalışmalar son yıllarda artış göstermiştir. Şu an için Medline’da intihal veya özsel intihal şüphesi ile mercek altına alınmış yaklaşık 1000 tane Türkiye adresli makale görülmektedir. Yayın etiği ve ayrıntılı kuralları konusunda çok eksiklerimizin olduğunu düşünerek, eğer bir an evvel tedbir alınmaz ise bu sayının giderek artabileceği kaygısındayız. Bu konudaki ayrıntıları kamuoyuna duyuran ve bir milat noktası oluşturabilecek çalışmanın yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu başlık altında: (1) intihal / alıntı; (2) özsel intihal; (3) salamlama; (4) tezler; (5) yazarlık; (6) etik onay; (7) yazarlık, hakemlik, editörlük eğitimi; (8) İngilizce yetersizlik, bu açıdan yayına hazırlık (editing) yöntemleri ve ticareti; (9) Türkiye’deki bilimsel dergilerin standardizasyonu, gerekirse sınırlandırılması gibi konular ele alınmalıdır.

Bu konuların takibini yapacak, danışmanlık hizmeti verecek ve cezalandırma sürecinde rol oynayacak bir ulusal etik kurulunun oluşturulması için dernek olarak TÜBA, Tubitak, Türk Tabipler birliği gibi kuruluşlara konunun biran önce gündeme alınmasını hatırlatan yazı yazılmasını düşünüyoruz.

Bu bağlamda öncelikle, Dernek Yönetim Kurulu’na TÜBİTAK ULAKBİM Müdürlüğü’ne bildirilmek üzere “İntihal” konusunda konsensüs ve milat oluşturacak bir kamuoyu bildirisi oluşturulması, bunun ilgili uluslararası camia ile de paylaşılması, ek olarak konuyla ilgili alınacak tedbir ve eğitimlerin yapılması için, konunun uzmanları, YÖK, TÜBA, üniversite yetkilileri, TTB, uzmanlık dernekleri, dergi editörleri, dernekler etik kurulları gibi ilgili tarafların da katılımlarını sağlayacak acil bir toplantı çağrısı yapılmasının önerilmesi benimsendi.

3. gündem maddesi olarak belirlenen "Performans sisteminin getirdiği etik sıkıntılarının belirlenmesi ve çözüm önerilerinin üretilmesi" başlığında, TTB Etik Çalışma Gurubunda

Derneğimizi temsilen yer alan kurulumuz üyesi Dr. Cem Uzun, TTB-UDEK Etik alışma Grubu bünyesinde geçtiğimiz günlerde yapılan ‘‘Sağlık sisteminde performans uygulamalarının mesleki değerlere etkileri ve etik sorunlar’’ konulu alıştay ve alıştay sonucu oluşturulan ‘‘Sonuç Bildirgesi’’ hakkında bilgi verdi. Performans sistemi uygulaması konusunda alıştay hazırlığı için Dernek üyelerimizden toparlamış olduğu görüşleri paylaştı. Yapılan değerlendirmeler neticesinde, Performans Sistemi sonucu olan ve olması öngörölen sorunların etik ve özlük hakları bağlamında değerlendirecek ve Sağlık Bakanlığı ile bu konuda görüşmeler yapacak bir komitenin belirlenmesi açısından Dernek Yönetim Kurulu’na öneride bulunulması karalaştırıldı.